

IVM Coronanieuws 17 april 2020

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws over geneesmiddelen en corona van 17 april.

Nieuwe onderzoeken

Wereldwijd vindt uitgebreid onderzoek plaats naar vaccins en geneesmiddelen bij het coronavirus. Ook in Nederland zijn meerdere onderzoeken gaande. Het onderzoek naar potentiële vaccins tegen het coronavirus blijft toenemen. Twee weken geleden ging het nog om ongeveer 50 potentiële vaccins. Inmiddels wordt er wereldwijd naar zo'n 70 vaccins onderzoek gedaan. Daarvan worden er momenteel 3 getest op mensen. Het LUMC is betrokken bij onderzoek naar de effectiviteit van diverse vaccins.

Het Radboudumc en de Universiteit Utrecht breiden het onderzoek naar het tuberculosevaccin BCG bij zorgmedewerkers uit. Het nieuwe onderzoek gaat na of het BCG-vaccin 60plussers tegen het coronavirus beschermt en/of het de ernst van de symptomen vermindert. Mensen die willen deelnemen aan het onderzoek kunnen zich melden bij het Radboudumc.

ZonMw heeft vanuit een speciaal subsidieprogramma acht nieuwe onderzoeken naar het coronavirus gehonoreerd. Op het gebied van geneesmiddelen starten een onderzoek met anakinra bij patiënten met COVID-19 op de IC en een onderzoek naar chloroquine en hydroxychloroquine bij matig tot ernstig zieke patiënten. Ook start een onderzoek naar de werkzaamheid en veiligheid van antilichamen tegen het coronavirus.

Het Radboudumc is nieuw onderzoek gestart naar het effect van icatibant - een selectieve bradykininereceptor type 2 antagonist. Dit middel vermindert mogelijk de vaatpermeabiliteit in longcellen van ernstig zieke COVID-19 patiënten.

Anmelden: bcgouderen.aig@radboudumc.nl

Subsidie ZonMw: www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/coronavirus/onderzoek-naar-corona-en-covid-19

Heparine

Een aanzienlijk deel van de ernstig zieke COVID-19 patiënten blijkt een afwijkende bloedstolling te hebben. Dit kan leiden tot embolieën in longen en andere organen. Het Erasmus MC heeft daarom een interim-protocol opgesteld voor de behandeling van ernstig zieke COVID-19-patiënten met een vermoeden van een longembolie. Zij krijgen een hogere dosis heparine dan normaal. In Londense ziekenhuizen is inmiddels onderzoek gestart naar het effect van een dubbele dosis heparine in vergelijking met de standaard trombosepreventie. Onderzocht wordt het effect op de sterfte, noodzaak tot beademing en trombose.

Medicatiebewaking

Chloroquine en hydroxychloroquine hebben een lange halfwaardetijd en geven een aantal relevante interacties met andere geneesmiddelen. Voorbeelden zijn digoxine, QT-verlengende medicatie, immunosuppressiva en bepaalde bloedglucoseverlagende middelen en DOAC's. Het NHG adviseert huisartsen daarom met terugwerkende kracht chloroquine en hydroxychloroquine in het dossier in te

voeren bij patiënten die in het ziekenhuis met deze medicatie zijn behandeld. Tot 28 dagen na staken van chloroquine en tot 100 dagen na staken van hydroxychloroquine is medicatiebewaking noodzakelijk.

Adviezen NHG: corona.nhg.org

Geneesmiddelentekorten

Vanuit Europa worden diverse maatregelen genomen om geneesmiddelentekorten tegen te gaan. Zo roept de Europese Commissie lidstaten op onderlinge exportbeperkingen op te heffen en geen disproportionele voorraden aan te leggen. Ook start de commissie een gezamenlijke inkoopprocedure voor een aantal geneesmiddelen bij COVID-19. Nederland heeft hiervoor ingeschreven op remdesivir.

Volgens het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen is er in Nederland momenteel gemiddeld voldoende voorraad - dat wil zeggen voor minimaal 14 dagen - van de 4 categorieën essentiële IC-medicatie. Het gaat dan om sedativa, pijnbestrijding, spierrelaxantia en overige middelen. Het coördinatiecentrum heeft speciaal aandacht voor het vergroten van de voorraad propofol. Dit vanwege onzekerheid over de precieze benodigde hoeveelheden en onzekerheid over de aanvoer op middellange termijn.

Ook voor midazolam worden speciale maatregelen genomen. Vanwege een risico op tekorten en signalen over stijgende inkooprijzen, is de wettelijke maximumprijs voor dit middel tijdelijk losgelaten. Het coördinatiecentrum is bezig met het opschalen van de productie van midazolam. Ook voor de thuissituatie en in verpleeghuizen is voorlopig voldoende midazolam beschikbaar.

Een aantal fabrikanten in Nederland heeft aangegeven geneesmiddelen waarvoor tekorten dreigen, te willen gaan produceren. De IGJ beoordeelt samen met het Landelijk Coördinatiecentrum de mogelijkheden voor geneesmiddelen, zoals midazolam en propofol. IGJ heeft ook bedrijven benaderd voor productie van andere geneesmiddelen waarvan het gebruik toeneemt, zoals antibiotica.

Middelen bij palliatieve sedatie

De Leidraad *Palliatieve sedatie bij tekorten aan medicatie en/of pompen ten tijde van de Covid-19 pandemie* gaat in op alternatieven bij dreigende tekorten, onder andere van midazolam. Bij patiënten met een ernstig verlopende COVID-19 infectie heeft intermitterende toediening van midazolam de voorkeur. Bij deze patiënten verloopt de stervensfase vaak plotseling en snel. Daarom is continue parenterale toediening niet nodig. Bij onvoldoende beschikbaarheid van midazolam komen lorazepam, clonazepam en diazepam in aanmerking. Als er ook een tekort is aan deze benzodiazepines, is levomepromazine, bij voorkeur ook intermitterend, het alternatief. In het ziekenhuis kan bij voldoende beschikbaarheid ook uitgeweken worden naar intraveneus propofol. In het uiterste geval, als al deze middelen onvoldoende beschikbaar zijn, kan fenobarbital overwogen worden. Dit geldt ook voor situaties waarin propofol niet toegediend kan worden, zoals in de thuissituatie.

Leidraad: www.palliaweb.nl/corona/ziekenhuiszorg-tijdens-corona-uitbraak/ziekenhuiszorg

Medicatiebewaking lithium en clozapine

Het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen en de clozapinepluswerkgroep hebben adviezen gegeven over bloedcontroles bij patiënten met lithium of clozapine. Door de coronacrisis kunnen er praktische

17 april 2020

problemen ontstaan bij de controles, onder andere door het sluiten van sommige prikpunten. Ook kan contact tussen de patiënt en prikmedewerker leiden tot besmetting of angst voor besmetting.

Bij patiënten met lithium is uitstellen van geplande bloedonderzoeken door de corona-crisis meestal geen probleem. Bij een vermoeden van een intoxicatie en bij dosiswijzigingen – vooral dosisverhogingen – is controle wél nodig. Bij twijfelgevallen kan de dosis lithium tijdelijk verlaagd worden.

Bij patiënten met clozapine is vanwege het risico op agranulocytose altijd preventieve controle in de eerste 6 maanden van het gebruik nodig. Na een half jaar is tijdelijk uitstel van de controle mogelijk. Het risico op besmetting met het coronavirus lijkt dan groter dan het risico op een niet tijdig ontdekte agranulocytose. Patiënten met koorts moeten – ondanks alle praktische problemen – wel gecontroleerd worden op agranulocytose, en waar mogelijk ook op het coronavirus.

Het NHG heeft aandachtspunten geformuleerd voor huisartsen van patiënten met lithium en clozapine.

Advies lithium: www.kenniscentrumbipolairestoornissen.nl/bipolaire-stoornis/richtlijnen

Advies clozapine: www.clozapinepluswerkgroep.nl/clozapine-en-het-coronavirus-leukocytencontroles-en-doses

NHG-Standpunt: www.nhg.org/actueel/nieuws/update-coronavirus

Tot slot

Volgende week verschijnt het volgende coronanieuws. Op de hoogte blijven van nieuwe journaals? U kunt zich abonneren op ons Youtube-kanaal door te klikken op ons logo rechtsonderin. Of meldt u zich aan voor de journaalupdate op de website van het IVM.

Aanmelden journaalupdate: www.ivm.nl